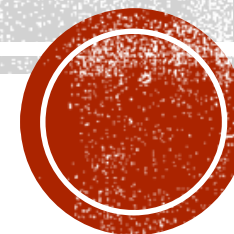

SYSTÉM MANAŽÉRSTVA BOZP

Mgr. Jozef Černý

POTREBA BOZP

- Zavádzanie vhodného systému riadenia BOZP u zamestnávateľov v SR má však aj **dôležité opodstatnenie v praxi** :
- optimalizácia pracovného procesu
- pozitívny ekonomický efekt
- zníženie strát, vyššia produktivita, efektívnosť a kvalita práce - znamená lepšiu prosperitu podniku, a tým aj celej spoločnosti

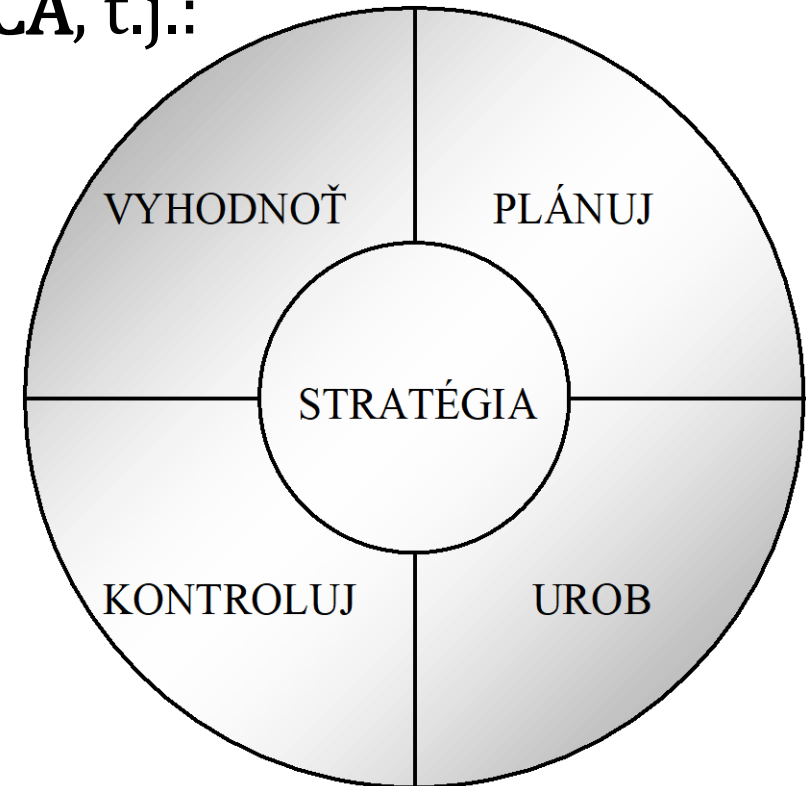
ŠTATUTÁRNY ORGÁN

- BOZP na vysokej úrovni (často krát nad rámec legislatívy)
- BOZP na úrovni súladu s legislatívou (nič viac)
- Nedostatočná BOZP (nezáujem, nedostatok financií a pod..)

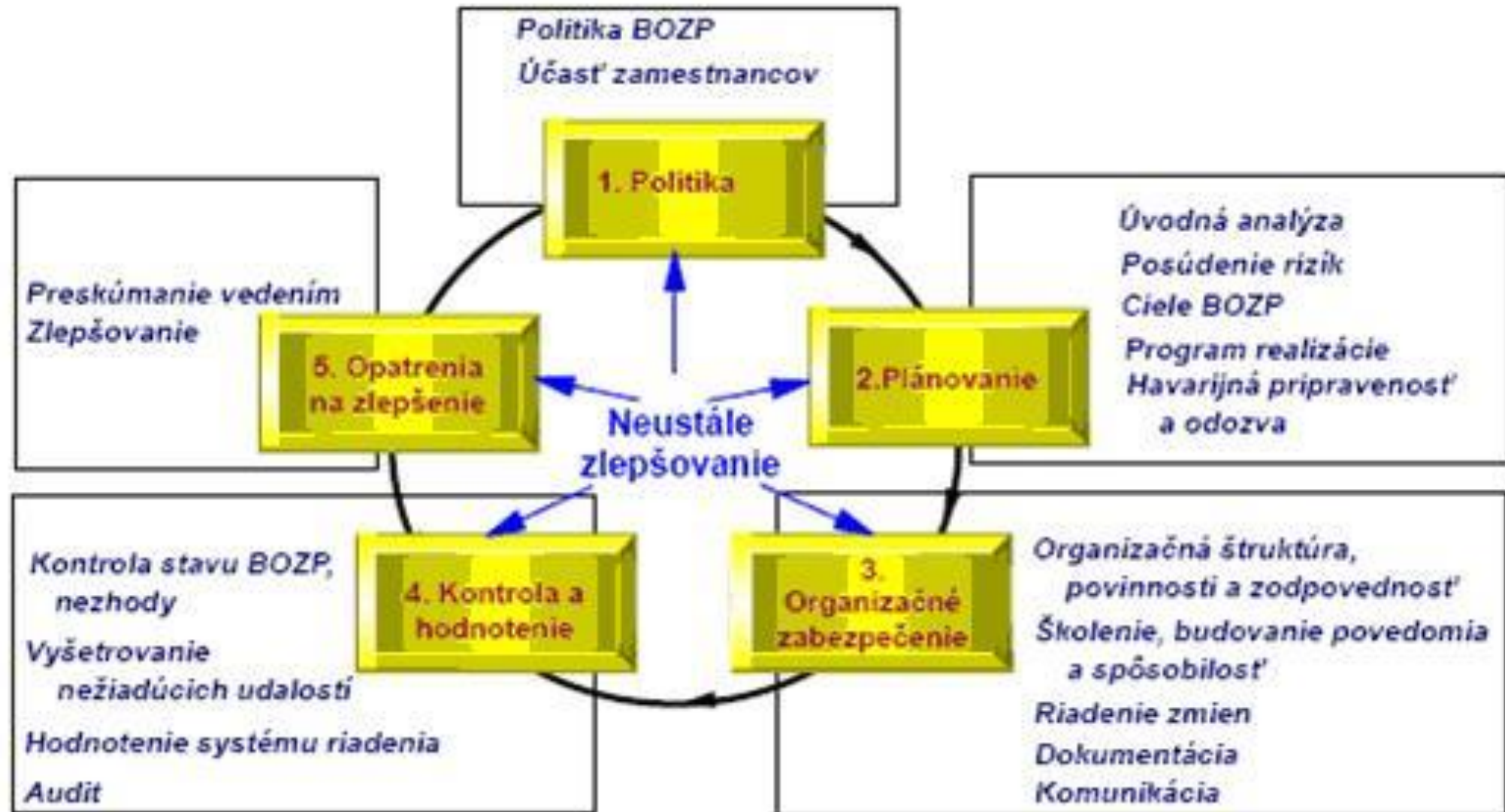

PRINCÍPY SYSTÉMU RIADENIA BOZP

- Princíp systému riadenia BOZP, kvality a životného prostredia vychádza z tzv. **Demingovho modelu PDCA**, t.j.:
- P – Plan – Plánuj
- D – Do – Rob
- C – Check – Kontroluj
- A – Act – Konaj

ŠTRUKTÚRA SYSTÉMU BOZP

1. 1 POLITIKA BOZP

- **Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov**
- § 5 ods. 2, písm. h): všeobecnou zásadou prevencie....
- § 6 ods. 1, písm. k): Všeobecné povinnosti zamestnávateľa...

1. 2 ÚČASŤ ZAMESTNANCOV

- **Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov**
- § 10 zamestnávateľ je povinný...
- § 12 ods. 1, písm. a): Všeobecné povinnosti zamestnávateľa
- § 19 zástupcovia zamestnancov pre bezpečnosť
- § 20 komisia BOZP

1. 2 ÚČASŤ ZAMESTNANCOV

- Kľúčový prvok systému riadenia BOZP v organizácii
 - ZAMESTNANCI informovaní a školení vo všetkých aspektoch BOZP, vrátane núdzových opatrení
 - zodpovedanie všetkých otázok BOZP, odkonzultované, prerokované...
 - ZAMESTNÁVATEĽ musí podľa potreby zabezpečiť ustanovenie a efektívne fungovanie komisie BOZP, menovanie a uznanie zástupcov zamestnancov pre BOZP, v súlade s celoštátnou legislatívou a štandardnými postupmi

2. 1 PLÁNOVANIE - ÚVODNÁ ANALÝZA

- ak ide o novovzniknutú organizáciu, úvodné posúdenie by malo slúžiť ako základňa na zavedenie systému riadenia BOZP
- ak už systém riadenia BOZP existuje, je potrebné posúdiť a zhodnotiť existujúci systém riadenia BOZP organizácie s ohľadom na právne požiadavky a zámery v oblasti BOZP

2. 2 POSUDZOVANIE RIZÍK

Hlavným zámerom je :

- **zistiť a hodnotiť** skutočné prevádzkové podmienky v organizácii;
- **vyhľadávať** miesta a činnosti, ktoré sú potenciálne schopné spôsobiť vznik pracovného úrazu alebo inej nežiaducej udalosti;
- **využiť výsledok** tohto hodnotenia na prijatie opatrení a ich realizáciu;
- **posúdiť mieru ohrozenia**, tzn. stanoviť pravdepodobnosť jeho vzniku a posúdiť rozsah možných následkov – posúdenie rizika.

IDENTIFIKÁCIA A HODNOTENIE RIZIKA

aká je hranica akceptovateľnosti rizika ??

priama závislosť od – finančnej stránky a humanitného prístupu

PRAVDEPODOBNOSŤ A NÁSLEDOK

- Akceptovateľné riziko - do kedy ? Pokiaľ sa nič nestane
 - Preukazovanie zodpovednosti – kto je zodpovedný ?
- Neakceptovateľné riziko – nie je explicitne ustanovené v legislatíve
 - Zavrieme, zakážeme alebo budeme ďalej prevádzkovať ? Za akých podmienok ?

PRAVDEPODOBNOŠŤ A NÁSLEDKY

Pravdepodobnosť vzniku rizika	Pravdepodobnosť možných následkov			
	(1) zranenie nevyžadujúce lekárske ošetrovanie	(2) zranenie vyžadujúce lekárske vyšetrenie	(3) registrovaný pracovný úraz, otrava alebo poškodenie zdravia (reverzibilné)	(4) smrť alebo trvalé poškodenie zdravia, invalidita
(4) pôsobí trvalo	4	8	12	16
(3) opakovaný výskyt	3	6	9	12
(2) možný výskyt	2	4	6	8
(1) pravdepodobnosť sa blíži 0	1	2	3	4

VYSVETLIVKY K BODOVEJ METÓDE POSUDZOVANIA RIZÍK

P - Pravdepodobnosť výskytu udalosti

Hodnota	Charakteristika
1	veľmi nízka - vznik javu je takmer vylúčený - takmer nemožné ohrozenie
2	nízka - vznik javu je málo pravdepodobný, alebo možný - veľmi zriedkavé ohrozenie
3	stredná - jav vznikne niekedy počas životnosti zariadenia, príp. činnosti - zriedkavé ohrozenie
4	vysoká - jav vznikne niekoľkokrát počas životnosti zariadenia, príp. činnosti - časové ohrozenie
5	veľmi vysoká - jav vznikne veľmi často - nepretržité ohrozenie

D - Dôsledok vzniknutej udalosti

Hodnota	Charakteristika
1	zanedbateľný - menej ako ľahký úraz, zanedbateľná porucha systému
2	málo významný - ľahký úraz, začiatok choroby z povolania alebo menšie poškodenie systému, finančné straty
3	kritický - ťažký úraz, choroba z povolania alebo rozsiahle poškodenie systému, straty vo výrobe, veľké finančné straty
4	katastrofický - usmrtenie v dôsledku pracovného úrazu alebo úplné zničenie systému, nenahraditeľné straty

R - Výsledná miera rizika

Hodnota	Charakteristika
1 - 3	prijateľné - systém je bezpečný, bežné postupy
4 - 11	mierne - systém je bezpečný s podmienkou zaškolenia obsluhy, prehliadok a pod.
12 - 15	nežiadúce - systém je nebezpečný - uplatnenie ochranných opatrení
16 - 20	neprijateľné - systém je neprijateľný - okamžité uplatnenie ochranných opatrení, odstavenie systému

Matica číselného posúdenia rizika

		Dôsledok			
		1	2	3	4
Pravdepodobnosť	1	1	4	6	12
	2	2	7	11	13
	3	3	10	15	17
	4	5	12	16	19
	5	8	14	18	20

2. 3 CIELE BOZP

- reálne, merateľné a dosiahnuteľné
- vychádzajúce z požiadaviek podnikovej politiky BOZP, zo zámerov, v čom treba pokračovať, čo sa má zaviesť, zlepšiť, zredukovať, eliminovať

2. 4 PROGRAM REALIZÁCIE BOZP

- **konkrétny plán úloh na dosiahnutie stanovených cieľov,**
- **spôsob realizácie, kontroly a vyhodnotenia podnikovej stratégie a zámerov na zlepšenie jednotlivých oblastí BOZP**

2. 5 HAVARIJNÁ PRIPRAVENOSŤ

- určenie postupov pre prípad bezprostredného a vážneho ohrozenia života alebo zdravia
- aktívne **zabezpečovanie prostriedkov na zvládnutie** havarijných stavov, mimoriadnych udalostí, nehôd, poškodení zdravia a úrazov
- zabezpečovanie včasného varovania a pokynov na ochranu zamestnancov pri takýchto udalostiach
- **postup** pre prípad záchranných prác, evakuácie a vzniku poškodenia zdravia vrátane organizácie poskytnutia prvej pomoci

3. 2 ŠKOLENIA, SPÔSOBILOSŤ, BUDOVANIE POVEDOMIA

- Zamestnanci musia byť spôsobilí plniť úlohy súvisiace s BOZP
- Spôsobilosť je podmienená príslušnou odbornou prípravou, výchovou, vzdelávaním, získaním skúseností a zručností
- Systém vzdelávania sa uskutočňuje v súlade s vopred **vypracovaným plánom** a podľa **stanovených harmonogramov**
- Školenia sa dokumentujú vo forme záznamov
- **Overovanie** vedomostí

3.3 RIADENIE ZMIEN/OPERATÍVNE RIADENIE

- **Interné zmeny :**
 - personálne zmeny
 - zavádzanie nových postupov
 - zmeny pracovných metód
 - zmeny organizačnej štruktúry alebo vlastníckych vzťahov
- **Externé zmeny:**
 - prijatie novej legislatívy a predpisov

3.4 DOKUMENTÁCIA

Obyčajne trojstupňová štruktúra:

1. **príručka BOZP** (poskytuje celkový prehľad o systéme),
2. **smernice** (postupy),
3. **pracovné inštrukcie** (havarijné plány, prevádzkové poriadky a pod.).
 - technická, technologická a stavebná dokumentácia
 - prevádzková evidenčná dokumentácia
 - dokumentácia systému riadenia BOZP
 - plánovacia dokumentácia
 - metodická dokumentácia
 - údajové súbory
 - záznamy

3. 5 KOMUNIKÁCIA

- **primerané** informácie o BOZP
- kto a ktoré informácie potrebuje a aby ich dostal
- tok informácií nielen v smere zhora nadol, ale aj zdola nahor
- **informácie o nedostatkoch** v realizácii zámerov systému riadenia BOZP
- **Informačný a komunikačný systém** musí zahŕňať nielen vlastných zamestnancov, ale aj zmluvných partnerov, dodávateľov, odberateľov, štátne a verejné orgány a verejnosť

4. 1 KONTROLA STAVU BOZP

- zavedenie účinného systému kontroly
- cieľom kontroly stavu BOZP je zabezpečiť systematické vykonávanie predpísaných prehliadok, skúšok, revízií a meraní, aby bola sústavne kontrolovaná technická spôsobilosť strojov, zariadení, objektov, technológie a bezpečnosť pracovných činností a aby bola tiež trvale zabezpečená kontrola zamestnancov pri dodržiavaní zásad BOZP

4. 2 VYŠETROVANIE NEŽIADUCICH UDALOSTÍ

- Organizácie sú zo zákona **povinné vyšetrovať príčiny** úrazov, havárií, prevádzkových nehôd a chorôb z povolania, **dokumentovať** ich a **podávať správy** príslušným orgánom
- **Požiadavky** na evidenciu a registráciu úrazov, nehôd a havárií sú **stanovené** v príslušných **právnych predpisoch**
- Všetky aktivity v oblasti vyšetrovania úrazov a nežiaducich vplyvov sa majú dokumentovať a archivovať **v zmysle zásad**, ktoré sú uvedené v časti Dokumentácia

4. 3 KONTROLA SYSTÉMU RIADENIA A AUDIT

- kontrola **fungovania a výkonnosti** jednotlivých prvkov riadenia
- **proaktívne hodnotenie** sleduje, či aktivity organizácie v oblasti BOZP vyhovujú požiadavkám a potrebám
- **reaktívne hodnotenie** sleduje konkrétne zlyhanie v oblasti riadenia BOZP

4. 3 KONTROLA SYSTÉMU RIADENIA A AUDIT

- Audit systému manažérstva BOZP je proces, pomocou ktorého organizácie môžu preskúmať a kontinuálne vyhodnocovať efektívnosť svojho systému manažérstva BOZP
- Audity musia brať do úvahy politiku a postupy BOZP a podmienky a prax na pracovisku
- Audit musia vykonávať kompetentné osoby z organizácie alebo externí pracovníci, ktorí sú nezávislí od činnosti, na ktorú budú vykonávať audit
- Výsledky a závery auditov by mali byť postúpené osobám zodpovedným za nápravné opatrenia

5. 1 OPATRENIA NA ZLEPŠENIE PRESKÚMANIE VEDENÍM

Preskúmanie vrcholovým vedením **raz ročne**, ktoré sa zameriava na :

- **vhodnosť, primeranosť** súčasnej politiky BOZP;
- **adekvátnosť** zdrojov (finančných, personálnych, materiálových);
- **systém nahlasovania nebezpečenstiev**;
- **stav pripravenosti na havarijné situácie**;
- **systém komunikácie so zamestnancami**;
- **dokumentácia** - výstup akýchkoľvek vyšetrovaní nehôd a udalostí

5. 2 ZLEPŠOVANIE

- A. Trvalé zlepšovanie** - prostredníctvom využívania politiky BOZP, cieľov, výsledkov auditu, analýzy údajov z hodnotenia a vyšetrovania udalostí, nápravných a preventívnych činností a preskúmania manažmentom
- B. Nápravná činnosť** - pri identifikovaní nedostatku alebo nepriaznivej situácie
- C. Preventívna činnosť** - aby sa zabránilo vzniku chýb a nedostatkov, ktoré vedú k nežiaducim udalostiam a nehodám

